

— ❁ СПИСАНИЕ ЗА ДЪЦА ❁ —

2. Птиче.

Въвъ градинка осланена
 Пѣе птиче мило,
 Пѣсенчица пѣй засмѣна
 Тихо и унило.

— 0 —

Че ще мине есень глуха,
 Че ще мине зименъ студъ,
 Че ще спрѣ да вѣй, да духа
 Сѣвернякътъ буенъ лудъ.

— 0 —

Че ще дойде пролѣтъ жива
 Съ нова, дивна, пѣсень, —
 Пѣсень весела щастлива,
 Че ще мине есень . . .

Д. Цвѣткинъ.

Не играйте лоши игри!

Петкови иматъ широкъ дворъ и хубави къщи. Единъ празникъ той повика нѣколко другарчета да си играятъ у тѣхъ разни игри.

Скоро въ двора се събраха шесть дѣца и веселитѣ игри се започнаха. Най-напрѣдъ заиграха на разбойници. Петка избраха за сѣдия, Иванчо и Стояна — за стражари, а останалитѣ станаха разбойници.

Между разбойницитѣ имаше едно слабо, но високо момче. То тичаше пѣргаво, но скоро се заморяваше, та често сѣдаше да си почива. Него най-напрѣдъ уловиха и поставиха прѣдъ сѣдията. Слѣдъ него уловиха и втория разбойникъ.

Но третиятъ — едно късо момче, никакъ не се вдаваше на стражаритѣ: то тичаше бързо и не се заморяваше. Най-послѣ сѣдията прѣкрати играта и уволни стражаритѣ, защото били неспособни да ловятъ разбойници. Въ тази игра най-голѣма похвала доби късото момче.

Слѣдъ пѣрвата игра всички дѣца се прибраха въ широкия салонъ на петковата къща да си починатъ и да поиграятъ тамъ нова игра.

По едно врѣме късото момче взе да сменя отъ масата една по една дебелитъ книги на петровия баща и да ги трупа на пода една върху друга.

Като нареди така 5 дебели рѣчника, каза:

— Другари, знаете ли какво ми дойде на ума?

— Казвай, казвай! да видимъ какво си намислилъ пакъ, отговориха другитѣ.

— Искамъ да накажемъ разбойника, който се улови най-напрѣдъ.

— Да го накажемъ, да го накажемъ, отвърнаха едногласно всички. Но какъ?

— Какъ ли? — Ей тъй — ще го обѣсимъ съ глава надолу.

И веднага всички задърпаха слабото момче, кой за рѣка, кой за кракъ и го изправиха на книгитѣ съ глава надолу.

А горкото момче се дърпаше на разни страни и гледаше да се освободи отъ тази мъчителна игра. Но тѣ не го пущаха, а го държаха на сила въ това положение.

Най-послѣ то искаше да се избави съ плачъ, но и плачътъ не помогна. По едно врѣме гласътъ му прѣстана и краката му овиснаха като на умрѣло животно.

Тогава чакъ другаритѣ му го снеха долу, но то вече не можеше да се изправи на краката си — то лѣжеше прострѣно на пода и хъркаше като заклано.

Всички се изплашиха и отидоха да обадятъ на петровата майка. Безъ да се бави много-много тя прати за лѣкаря, който едвамъ успѣ да издигне прострѣния разбойникъ.

Глухавата маймуна

(Разказъ).

Владимиръ е ученикъ въ IV отдѣление. Единъ день, слѣдъ като се бѣха навечеряли, баща му го попита:

— Владимире, знаешъ ли кждѣ живѣять маймунитѣ?

— Зная. Маймунитѣ живѣять въ Стара-Планина! . . .

— Какво? Въ Стара-Планина ли?

— Не, не, тате, сбъркахъ се! Маймунитѣ живѣять въ Рила-Планина.

— Стига, стига, разбрахъ колко знаешъ! . . . Ти какво ще кажешъ, Марийке? — обърна се бащата къмъ по малката му сестра, която бѣше въ III отдѣление.

— Не помня, гдѣ четохъ, но зная, че маймунитѣ не живѣять тукъ, а въ топлитѣ страни, каза Марийка.

— Вѣрно! каза баща ѝ. Видишъ ли, Владимире. Марийка е по малка, а пъкъ по-вече нѣщо знае отъ тебе. Друго нѣщо знаешъ ли за маймунитѣ, Марийке?

— Зная, тате, че има нѣколко вида маймуни; едни обичатъ да подражаватъ на човѣка, други си помагатъ въ нѣкои работи и живѣять на дружинки; зная, че маймунитѣ се хранятъ

съ плодове, съ корени отъ нѣкои растения и съ насѣкоми.

— Тѣй, нѣкои видове маймуни живѣятъ на дружинки. Сега ще ви разкажа, какво е станало съ една маймуна, която се отдѣлила отъ дружинката си.

Тази маймуна ходила доста врѣме съ дружинката си, и добрѣ прѣкарвала, ала нали въ сърдцето ѝ се породило недоволство отъ тоя за-друженъ животъ! Спрѣла се на едно мѣсто и взела да си мисли:

„Луда ли съмъ да ходя азъ съ дружинката! Нима сама не мога прѣкара по-добрѣ? А сега какво става? Намѣря ли подъ нѣкой камѣкъ насѣкоми, и тѣкмо що почна да ямъ, ето че се натрупатъ и други неканени гости. Тази лапне, онази глѣтне и токо виждъ насѣкомитѣ очистени. Ами само съ насѣкомитѣ ли става тѣй? — Не, и съ корене, и съ плодове, съ всичко, съ всичко. Е е, може ли да се тѣрпи такъвъ животъ? — Не може. И азъ отъ сега нататѣкъ нѣма да го тѣрпя; нѣма вече да ходя съ дружинката си, ще се отдѣля, че, мра ли, живѣя ли, гладна ли съмъ, сита ли съмъ, сама да си знаая!“

Казано и свършено. Единъ пѣтъ, когато цѣлата дружинка си почивала по клонитѣ на едно сѣнчесто дърво, тази маймуна се отдѣлила незабѣлѣзано отъ другаркитѣ си и потеглила на една страна. На пѣтя си тя забѣлѣжила една плоча. Отлупила и що да види! сума насѣкоми. Лапала, гълтала, лапала, гълтала, докато ги привършила.

„Ей защо е добрѣ да съмъ самичка! Нагъл-

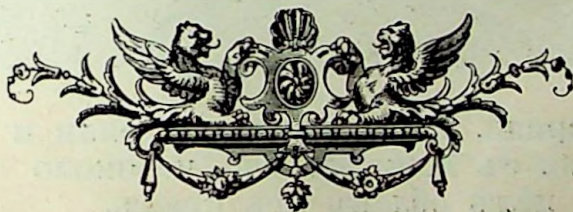
тахъ се, безъ да има нѣкой да ми прѣчи, си казала тя и потеглила пакъ напредъ.

Като повървѣла още малко, маймуна за бѣлѣжила едно плодовито дърво, което имало плодъ само на върха си. Погледала, погледала, па се хванала за единъ клонъ, покатерила се и хопъ! на върха. Тъкмо що почнала да гълта лакомо, лакомо, ето че нѣщо изфучало надъ главата ѝ: единъ орелъ се спусналъ като стрѣла на нея и забилъ ногтѣтъ си въ тѣлото ѝ. „Вря-я-къ! вря-я-я-къ!“ . . . се разнесълъ нейния жаленъ гласъ наоколо и достигналъ до ушитѣ на другаркитѣ ѝ. Тѣ разбрали, че другарката имъ е въ опасностъ, та наскачали отъ дървото и припнаели къмъ страната, отъ гдѣто идѣлъ гласа

Веднага орелътъ се видѣлъ нападнатъ отъ сума маймуни: едни скубели опашката му, а други крилѣтъ. Той разбралъ, че живота му е въ опасностъ, па оставилъ маймуната, размахалъ крилѣ и хвъркналъ на високо.

Горката маймуна! цѣла въ кръвъ била облѣна. Питали я другаркитѣ ѝ, кога и защо е дошла тукъ, ала тя не искала да каже.

Е-е, какъ ви се чини, малки читатели, ще помисли ли тази маймуна да се дѣли другъ пѣтъ отъ дружинката си?

Борба.

Еднажъ единъ ловецъ видѣлъ въ гората два лоса (отъ рода на еленитѣ), които немилости-

во се борили. Тѣ се хапяли, удряли и така силно ровили съ копитата си, че около тѣхъ се дигналъ цѣлъ облакъ отъ прахъ.

Ловецътъ тихо се приближавалъ къмъ тѣхъ, за да не побѣгнатъ, но лосоветѣ толкози биле увлечени въ борбата, та не обръщали на него внимание. Борбата била ужасна . . .

Най-послѣ отъ голѣма умораедина лосъ падналъ на земята. Веднага слѣдъ него се тръшналъ и другия . . . Тѣ лежали като прѣбити на земята, опрѣни глава до глава.

Ловецътъ ги доближилъ, но животнитѣ не се дигали отъ мѣстото си, даже и очитѣ си не обръщали къмъ него.

Сега разбралъ той, защо животнитѣ не бѣгали отъ него да се спасятъ; тѣ така си оплѣли рогата прѣзъ врѣме на борбата, че по никой начинъ не било възможно да се освободятъ.

Но голѣмата злоба по между имъ още продължавала: тѣ се дращѣли, ритали и съ кръвнитѣ си очи страшно се поглеждали . . .

Но тази немилостива борба ги довела въ ржцѣтѣ на ловеца!

Нива.

— Ниво черна, неорана,
Неплѣвена, некопана,
Що въздишашъ тѣй дълбоко,
Погледъ мѣташъ на широко?

Младъ стопанъ ли те остави,
Богъ всеблагъ ли те забрави,
Та си толкозъ нажалена,
Въ сълзи бистри потопена? . .

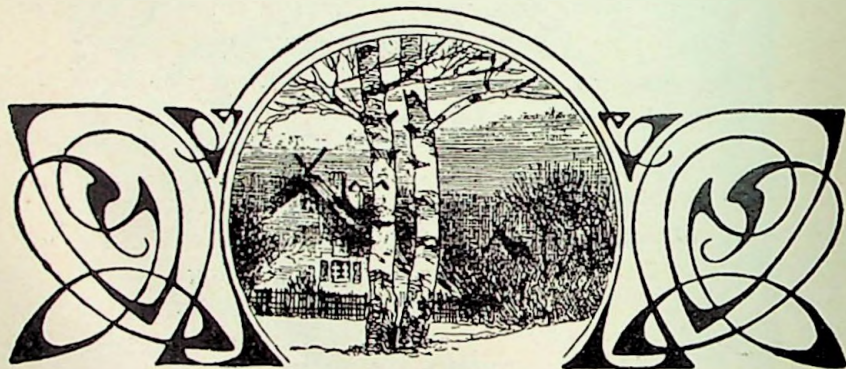
— Имахъ азъ стопанъ работенъ,
Уменъ момко и имотенъ;
И стопанка имахъ ази
Кротка, съ двѣ очи елмази!

По неволя страшна, черна,
Тазъ стопанка мила, вѣрна
Я нагази и отвлече
Въ гроба — оня свѣтъ, — далече!

А отъ жаль и скръбъ стопана
Да пиянствува захвана
И отъ паметъта си бистра
Ме изтри съ ракия чиста . . .

За това съмъ азъ горкана
Въ буренъ, търне — неорана,
Ще търпя, до колко мога.
Вѣра имамъ, страхъ отъ Бога.

Люб. Бобевски.

Историята на една ябълка.

астъпила влажната есенъ. Земледѣлцитѣ се разшавали като пчели и почнали да засѣватъ своитѣ ниви съ зимнина. Дошелъ и ноемврий. Тогава пъкъ овошнитѣ градинари излѣзли изъ градинитѣ си да сѣятъ нови дръвчета.

Единъ баща съ двама работници копаели трапища въ една овошна градина и садѣли въ тѣхъ млади дръвчета. Въ това врѣме дошло малкото момче на бащата да види какво работятъ.

Бащата изправилъ въ трапа едно младо дръвче, поставилъ до него единъ колъ, а работницитѣ заравяли трапчето съ ровка прѣстъ. Малкиятъ Стефко попиталъ татка си:

— Тате, какво е това дръвче?

— Ябълка, отговорилъ бащата.

— А какъ ѝ е името? повторилъ Стефко.

— „Непознатка“.

— А има ли такива ябълки?

— Да, всички, на които не сме видѣли плода, се наричатъ непознатки.

Дупката се изпълнила съ прѣстъ а бащата завързалъ съ лико ябълката о кола, за да не я изкърти бурята.

Стефко се приближилъ до нея и извикалъ:
— Тате, ябълката тъкмо колкото мене е високо.

— Добрѣ, ще видимъ кой ще порастне по-скоро, казалъ бащата.

II.

Посадили дръвчетата и всички се прибрали

у дома си. Настъпила зимата. Дебелъ снѣгъ засипалъ градината и ябълката „непознатка“ едвамъ се виждала. Стефко си мислѣлъ, че тя безъ друго ще измръзне.

Слѣдъ студената зима, дошла пролѣтъта.

Снѣгътъ се стопилъ и дърветата почнали да се развиватъ. Разлистнола се и „непознатката“. Стефко всѣки день ходилъ въ градината да се мѣри съ нея да види, кой расте по-бърже. Веднажъ той завелъ тамъ сестричето си и слугинята и имъ показалъ ябълката си. Така ходилъ той при обичната си ябълка и плѣвилъ трѣвата, що растѣла около нея. Тя взела да расте бърже и още първата година го надминала.

На петата пролѣтъ непознатката се покрила съ красивъ цвѣтець. Стефко се зарадвалъ много, защото „непознатката“ щѣла да стане вече „познатка“.

И наистина въ началото на есенята „непознатката“ дала блядожълти ябълки като старата „тамянка“, която прѣди четири години изсъхнала и наклала огъня въ стефковата печка.

Стефко много се зачудилъ, какъ така дивата непознатка отведнажъ се обърнала на „тамянка“. Той попиталъ за това баща си, а той му разказалъ слѣднѣто :

— Слушай, синко : На втората година, когато ти бѣше боленъ отъ, „шарка“, азъ взехъ клонче отъ младата „тамянка“ и присадихъ непознатката. Тогава вмѣсто клончетата на непознатката, захванаха да растатъ клончета отъ присаденото тамянце. Ето какъ непознатката стана на тамянка.

— Ами какво щѣше да стане, ако бѣше я присадилъ съ клонче отъ стария „Царь-Александръ“, ? запитва пакъ Стефко.

— Тогава пъкъ щѣше да се обърне на нова ябълка „царь-Александръ“, отговори бащата.

III.

Отъ година на година новата тамянка ра-

стѣше и най-сетнѣ достигна голѣмината на старата тамянка. Стефко стана баца и пакъ не може да я стигне на рѣстѣ. А ябълкитѣ ѝ ставаха все по-едри и по едри.

Стефко стана дѣдо и имаше 2 малки внучета *Павлинка* и *Стефчо*. Една влажна есенъ дѣдо Стефо се разболя и умрѣ. Останаха да се радватъ на едритѣ тамянки неговитѣ мили внучета.

Тѣ всѣки септемврий водѣха баба си Стеф-

ковица подъ тамянката, за да ѝ откъснатъ нѣ-
коя озрѣла ябълка. Но тя не можеше да ги яде
вече, защото бѣше останала безъ зѣби.

IV.

Минаха се още нѣколко години и червеи
почнаха да се вѣдятъ подъ кората на тамянка-
та. Скоро червеитѣ онищожиха кората ѝ и тя
изсъхна. И нея отсѣкоха като старата тамянка.
Ала нейния родъ не се прѣкъсна, защото вну-
чето на дѣдо Стефко се бѣ научило да присаж-
да и подновява старитѣ ябълки. То бѣше успѣ-
ло да поднови на двѣ млади дивачки „тамянката“,
отъ които кой знае кой ще кѣса сладки тамян-
ки слѣдъ 20—30 години!

С п а с е н и .

(Разказва ловець).

Ѣ околността на нашето село
се бѣше появила една голѣма
мечка стрѣвница. Тя нападаше
и денемъ на стадата ни и никой
не минаваше безъ загуба отъ
нея: конь, крава, теле или овца,
ще бѣдатъ прострѣни на земята . . . Най-послѣ

и отъ моето стадо бѣше завлечена една овца.

Това ме много разядоса и азъ рѣшихъ да я убия.

Съ пушка на рѣцѣ, съ ножъ и брадва на поясъ, азъ тръгнахъ къмъ гората, гдѣто се криеше опасния звѣръ.

Дълго врѣме, почти цѣлия день, се скитахъ изъ долища и баири, но напраздно. Надвечерь, като слизахъ къмъ рѣката, азъ я видѣхъ и останяхъ да я наблюдавамъ отъ далечъ. Сърдцето ми тупкаше отъ радостъ.

Мечката не бѣше спокойна. Тя се движеше около брѣга, ревъше жално и се надвѣсваше надъ водата, като че искаше да се хвърли, но не се рѣшаваше

Азъ направихъ нѣколко крачки къмъ нея и държахъ пушката готова за стрѣляне. Мечката ме видѣ, но пакъ продължаваше да ходи неспокойно, да се надвисва надъ рѣката и да издава жалостенъ ревъ.

Това ме зачуди и искахъ да узная причината на нейната тревога. Азъ снехъ пушката и надникнахъ къмъ рѣката.

На близу до брѣга, въ водата, се мъчеше да се спаси малкото ѝ меченце. То отправяше отчаяни погледи къмъ майка си и издаваше жалостенъ писъкъ за помощъ; но майката не се рѣшаваше да се хвърли въ водата.

Слѣдъ малко вадата почна да отвлича меченцето все по-далечъ отъ брѣга. Майката отчаяно ревъше.

Въ това врѣме азъ можахъ много лесно да убия мечката и да постигна цѣльта си, но не

ми даваше сърдце да я убия въ тази отчаяна
минута къмъ милата ѝ рожба.

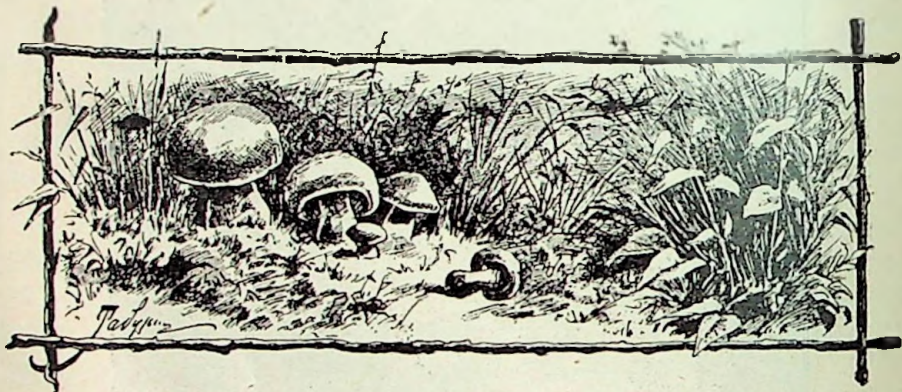
Най послѣ старата мечка се хвърли въ во-
дата и заплува къмъ своето меченце . . . Отча-

яната майка не мислѣше за своя животъ, тя гледаше да спаси рожбата си.

Азъ забравихъ за отмъщението. Мене ме покърти тази картина, като гледахъ, колко е голѣма родителската обичъ. И азъ отъ неприятель, станахъ избавитель . . . Веднага хвърлихъ въ рѣката едно голѣмо отсечено дърво.

Дървото заплува и скоро наближи давящитѣ. Майката прострѣ лапитѣ си къмъ него, улови се добрѣ и съ жбитѣ си издигна изнемощялата си рожбица . . . Тя бѣше вече спасена!

Въ такава минута азъ не искахъ да бѣда побѣдителъ Тръгнахъ за село много порадостенъ и доволенъ, отколкото ако бѣхъ постигналъ цѣльта си.

Подаръкъ отъ баця.

Днесъ отъ Варна
Моя бати
Книжка харна
Ми изпрати.

Вижъ, обични,
Вижъ картинки
На различни
Животинки.

Гледай, Пенчо,
Двата листа,
Но не пипай —
Да е чиста . . .

Гледай, Пенчо,
Има й пѣсни
И разкази
Интересни.

Ц Калчевъ.

Диви мисирки.

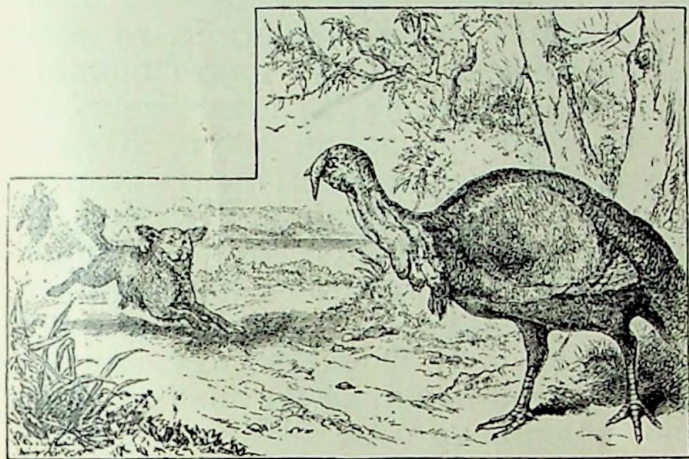
Отечеството на дивитѣ мисирки е Сѣверна-Америка. Тамъ тѣ и до днесъ живѣятъ въ диво състояние. Прѣди вѣколко години европейски пѣтници прѣнесли диви мисирки въ Европа и ги опитовали като другитѣ домашни птици. А въ днешно врѣме тѣ сж до толкова разпространени изъ разнитѣ части на свѣта, че нѣма село или градъ, къдѣто да се не чува сърдитото клювкане на мисирека.

Дивитѣ мисирки сж много по едри отъ питомнитѣ, ала перопината и грознитѣ брадавици съ сополя наглавата имъ сж сжпитѣ като на нашитѣ мисиреци. На дължина дивиятъ мисирекъ достига до 130 метръ и тежи отъ 10—12 килограма. Женската е по-малка и достига до 7 килограма. Единъ ученъ американски ловецъ разказва, че той самичкъ е убивалъ диви мисиреци, тежки до 18 килограма.

Тия птици сж много тежки, та не могатъ да хвърчатъ леко изъ въздуха. Тѣ се избавятъ отъ опаснитѣ кучета на ловеца чрѣзъ силния си бѣгъ: тѣ иматъ силно развити крака и надмиваватъ съ бѣга си найбързото ловджийско куче. За да може да ги достигне кучето, трѣбва да ги прѣслѣдва нѣколко часа наредъ: тогава тѣ се уморяватъ и краката имъ почватъ да се прѣплитатъ единъ о други. Въ такъвъ случай мисиркитѣ гледатъ да се скриятъ въ нѣкой шумакъ, или пѣкъ да се качатъ на нѣкое високо дърво съ

широки листа, за да избѣгнатъ погледа на кучето и ловеца.

Дивигѣ мисирки се боятъ много отъ водата. Често се случва цѣло стадо отъ диви мисирки да бѣде заобиколено отъ нѣкой порой. Тогава тѣ се събиратъ на едно и образуватъ кръгъ. Почватъ да издаватъ отчаени писъци и клювкания и стоятъ прѣзъ цѣлия день на едно мѣсто. Едвамъ надвечерь, а понѣкога и на другия день се качватъ на нѣкое високо дърво и отъ тамъ прѣхвъркнватъ на близката суша.

Дивитѣ мисирки иматъ много неприятели. На първо мѣсто иде ловецѣтъ, а слѣдъ него рисѣтъ, бухалѣтъ и др. горски звѣрове.

И дивитѣ мисирки сѣглупави като питомнитѣ; но между тѣхъ се срѣщатъ понѣкога и умни. Ето що ни разказва за единъ уменъ мисирекъ сѣщиятъ американски ученъ:

„Веднажъ си уловихъ малко диво мисирче. Отхранихъ го у дома си грижливо. То порасте

и стана колкото домашнитѣ мисирки и живѣеше другарски съ тѣхъ. Но то често пѣти ги оставяше въ двора и отиваше само въ близката гора, къдѣто се бавѣше прѣзъ цѣлия день. Веднажъ то излѣзе и не се върна вече. Азъ си мислѣхъ, че го е изялъ нѣкой бухалъ или нѣкой лѣсица.

Единъ день нарамихъ пушка и отидохъ съ кучето си на ловъ. Още щомъ навлѣзохъ въ гората и кучето ми се спушна слѣдъ единъ едъръ дивъ мисирекъ. Ала той непобѣгна като другитѣ, а се обърна срѣщу кучето и чакаше да го приближи. Кучето наистина, го застигна, но не се хвърли върху му, както правѣше съ другитѣ мисиреци, а обърна глава къмъ мене и чакаше да се приближа до тѣхъ. Когато стигнахъ до кучето, що да видя! моятъ старъ дивъ мисирекъ се бои да клѣвне по муцуната кучето на господаря си. Повикахъ го и той дойде при мене безъ страхъ. А кучето?—Неговата радостъ бѣше още по-голъма: то обикаляше радостно около мисирека и му ближеше лѣскавитѣ пера.

Прѣзъ всичкото врѣме на лова мисирекътъ вървѣше подирѣ ни и не се отдалечаваше никакъ отъ насъ.

Когато се върнахъ вечеръта у дома и той дойде съ мене и си заживѣ както по напрѣдъ.

Редакторъ: Н. Гайтанджиевъ. Издава *Научното д во*
„От. Паусий“ въ гр. Казанлъкъ.

Буди. № 10.

ЛОВЪ НА ДИВИ СВИНИ.

Дървари.

Снѣгъ се сипе, а дървари
Бързатъ къмъ гората;
Зима люта тѣхъ ги свари,
Плаши имъ сърдцата. —
Тѣ достигатъ и насичатъ, —
Тварятъ си дървата,
А задъ храстето надничатъ
Вълци къмъ колята.
Вечъ потеглиха дървари —
Близо е селото,
Но бѣда ги тѣхъ прѣвари —
Черно е теглото.
Ей завчаска завъртѣха
Брадви къмъ вълцитѣ —
Въ кръвь полето тѣ облѣха,
Прѣснаха ги вситѣ . . .
Спи селото, спатъ дѣчица,
Грѣйна пакъ луната;
А колята — върволица —
Скърцатъ в'тъмнината

Хр. Боневъ.

СПИСАНИЕ ЗА ДЪЦА.

Арамия.

Имамъ ази стара майка,
Имамъ старъ бащица;
Имамъ братя нѣколцина, —
Миличка сестрица.

А какъ страдатъ, какъ се мжчатъ
И пѣшкатъ горкитѣ!
Тѣ вериги робски носятъ . . .
Хванахъ азъ горитѣ!

Повратъ нѣма, станахъ вече
Грозна арамия,
За свобода и правдини
Люто да се бия!

Люб. Бобевски.